

Conservatorio Profesional de Música de Lalín

Programación de Violonchelo

CMUS PROFESIONAL DE LALÍN

Índice

1.	Introdución	5
1.1	Marco Legal	5
1.2	Características do centro	6
1.3	Características do alumnado.....	7
2.	Obxectivos xerais das ensinanzas musicais	8
2.1	Grao elemental.....	8
2.2	Grao profesional.....	9
3.	Obxectivos específicos das ensinanzas musicais	10
4.	Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Violonchelo	11
4.1	Grao elemental da materia de Violonchelo	11
4.2	Grao profesional da materia de Violonchelo	11
5.	Metodoloxía	12
5.1	Principios metodolóxicos	12
5.2	Métodos didácticos.....	13
6.	Atención á diversidade	14
7.	Temas transversais	15
7.1	Educación en valores	15
7.2	Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s)	16
8.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	17
9.	Secuenciación por cursos	18
9.1	Curso: 1º de grao elemental	18
9.1.1	Obxectivos	18
9.1.2	Contidos	18
9.1.3	Avaliación	19
9.1.4	Criterios para o concesión de ampliación de matrícula.....	21
9.1.5	Medidas de recuperación	21
9.1.6	Recursos didácticos	22
9.2	Curso: 2º de grao elemental	23
9.2.1	Obxectivos	23
9.2.2	Contidos	23
9.2.3	Avaliación	24
9.2.4	Criterios para o concesión de ampliación de matrícula.....	26
9.2.5	Medidas de recuperación	26
9.2.6	Recursos didácticos	27
9.3	Curso: 3º de grao elemental	28
9.3.1	Obxectivos	28
9.3.2	Contidos	28

9.3.3	Avaliación	29
9.3.4	Criterios para o concesión de ampliación de matrícula.....	31
9.3.5	Medidas de recuperación	31
9.3.6	Recursos didácticos	32
9.4	Curso: 4º de grao elemental.....	33
9.4.1	Obxectivos.....	33
9.4.2	Contidos	33
9.4.3	Avaliación	34
9.4.4	Criterios para o concesión de ampliación de matrícula.....	36
9.4.5	Medidas de recuperación	36
9.4.6	Recursos didácticos	37
9.5	Curso: 1º de grao profesional.....	38
9.5.1	Obxectivos.....	38
9.5.2	Contidos	38
9.5.3	Avaliación	39
9.5.4	Criterios para o concesión de ampliación de matrícula.....	41
9.5.5	Medidas de recuperación	41
9.5.6	Recursos didácticos	42
9.6	Curso: 2º de grao profesional.....	43
9.6.1	Obxectivos.....	43
9.6.2	Contidos	43
9.6.3	Avaliación	44
9.6.4	Criterios para o concesión de ampliación de matrícula.....	46
9.6.5	Medidas de recuperación	46
9.6.6	Recursos didácticos	47
9.7	Curso: 3º de grao profesional.....	48
9.7.1	Obxectivos.....	48
9.7.2	Contidos	48
9.7.3	Avaliación	49
9.7.4	Criterios para o concesión de ampliación de matrícula.....	51
9.7.5	Medidas de recuperación	51
9.7.6	Recursos didácticos	52
9.8	Curso: 4º de grao profesional.....	53
9.8.1	Obxectivos.....	53
9.8.2	Contidos	53
9.8.3	Avaliación	54
9.8.4	Criterios para o concesión de ampliación de matrícula.....	56
9.8.5	Medidas de recuperación	56
9.8.6	Recursos didácticos	57
9.9	Curso: 5º de grao profesional.....	58
9.9.1	Obxectivos.....	58
9.9.2	Contidos	58
9.9.3	Avaliación	59
9.9.4	Criterios para o concesión de ampliación de matrícula.....	61
9.9.5	Medidas de recuperación	61
9.9.6	Recursos didácticos	62

9.10	Curso: 6º de grao profesional	63
9.10.1	Obxectivos	63
9.10.2	Contidos	63
9.10.3	Avaliación	64
9.10.4	Criterios para o concesión de ampliación de matrícula.....	66
9.10.5	Medidas de recuperación	66
9.10.6	Recursos didácticos	67
10.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.	68
11.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento...	69
12.	Anexos.....	70
12.1	Probas de acceso 1º de grao profesional.....	70
12.2	Probas de acceso a outros cursos.....	70
12.3	Premios Fin de Grao	72
12.3.1	Contidos da proba	72
12.3.2	Criterios de avaliación	72
12.3.3	Criterios de cualificación.....	73
12.4	Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais	73

1. Introducción

A presente Programación Didáctica de Violonchelo está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ao longo dos catro cursos do grao elemental e dos seis de que consta o grao profesional, e foi realizada polo profesorado do departamento de Violonchelo dacordo co currículo oficial vixente para a materia e co proxecto educativo do centro, como así establecen os artigos 5º e 10º do capítulo II dos Decretos 198/2007 e 203/2007, do 27 de setembro, respectivamente.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía que se vai a seguir (indicando materiais e recursos didácticos que se empregarán), a avaliación e os seus tipos, procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da ensinanza e da propia programación), a atención á diversidade e outras informacións que consideramos de interese e necesidade para levar a cabo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe, pero ao mesmo tempo, tamén como marco de referencia que lle dá forma á nosa ensinanza garantindo que aqueles alumnos e alumnas dun mesmo nivel, e incluso con diferente profesorado, poidan acceder a unha ensinanza que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

1.1 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.

- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.
- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **CIRCULAR 21/2008** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se regula a avaliación e cualificación dos alumnos e das alumnas que cursan as ensinanzas elementais de música e danza dispostas nos decretos 196/2007, do 20 de setembro e 198/2007, do 27 de setembro, polos que se establece a ordenación das ensinanzas de grao elemental de danza e de música, respectivamente.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- **DECRETO 198/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. DOG do 25 de outubro de 2007.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2 Características do centro

O Conservatorio Profesional de Música de Lalín é un centro público dependente do Padroado Cultural do Concello de Lalín.

Sito na rúa do Parque s/n, entre varias zonas verdes e varios centros educativos e instalación deportivas.

Cabe sinalar a fonda relación do centro coas agrupacións locais, sobre todo coa Banda de Lalín e coa Coral Polifónica de Lalín, existindo sinerxias entre as institucións que favorecen a ambas.

A maiores da actividade docente da ensinanza de música, no Centro realízanse diferentes actividades extraescolares e complementarias co obxectivo de completar a formación do alumnado: concertos, conferencias e cursos de especialización, e outros.

A ensinanza que se imparte no Conservatorio Profesional de Música de Lalín é a de música, regulada pola Lei 2/2006, do 3 de maio, de Educación e polo Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro polo que se fixan os aspectos básicos das ensinanzas profesionais de música, sendo na Comunidade Autónoma de Galicia os decretos polos que se regula o grao elemental e profesional o 198/2007, do 27 de setembro, e 203/2007, do 27 de setembro.

1.3 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 160 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría do concello, inda que, sobre todo a partir do Grao Profesional, topamos tamén alumnos de outras localidades coma Silleda, Bandeira, Chantada ou Forcarei.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: os/as alumnos/as de grao elemental teñen como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se cadra, continuar os seus estudos nun Conservatorio Superior de Música.

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensinanzas artísticas o grao de satisfacción do alumnado co centro é alto, por non ser obrigatorios os devanditos estudos.

2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

2.1 Grao elemental

O artigo 2º do capítulo I do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, indica que a finalidade deste grao é promover a autonomía do alumnado para que a súa capacidade de expresión musical adquira a calidade artística necesaria que permita acceder ao grao profesional.

Esta finalidade acadaríase coa consecución dos obxectivos ou capacidades ao longo dos catro cursos dos que consta o grao elemental e que o artigo 3º do capítulo I do mesmo Decreto enumera:

- a) Apreciar a importancia da música como linguaxe artística e medio de expresión cultural dos pobos e das persoas.
- b) Expresarse con sensibilidade musical e estética para interpretar a música de diferentes épocas e estilos, gozar con ela e enriquecer as propias posibilidades de comunicación e de realización persoal.
- c) Coñecer e valorar a importancia da respiración e do dominio do propio corpo no desenvolvemento da técnica instrumental, da calidade do son e da interpretación.
- d) Relacionar os coñecementos musicais coas características da escritura e da literatura do instrumento da especialidade, coa finalidade de adquirir as bases que permitan desenvolver a interpretación artística.
- e) Interpretar en público, coa necesaria seguridade en si mesmo, para vivir a música como medio de comunicación.
- f) Interpretar música en grupo habituándose a escoitar outras voces ou instrumentos, e adaptarse harmonicamente ao conxunto.
- g) Ser consciente da importancia do traballo individual e adquirir a capacidade de escoitarse e ser crítico consigo mesmo.
- h) Valorar o silencio como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.
- i) Ser consciente da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- j) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

2.2 Grao Profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

- a) Habitarse a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
- b) Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.
- c) Analizar e valorar a calidade da música.
- d) Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
- e) Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
- f) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- g) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- h) Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- i) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

- a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exigencias das obras.
- i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.

l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Violoncello

4.1 Grao elemental da materia de Violonchelo

No Anexo II do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, establécense os obxectivos, contidos e criterios de avaliación sobre os que se basea a presente programación.

4.2 Grao profesional da materia de Violonchelo

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

5. Metodoloxía

Pola propia natureza da ensinanza da Violonchelo, ao ter unha maior carga de traballo individual, as técnicas de ensinanza serán individuais e activas, e o método a empregar será a autoaprendizaxe guiada, onde o profesor en cada clase orientará e motivará ao alumnado para a busca, procesamento e aplicación da información necesaria, así como a aprendizaxe por proxectos, xa que estes coñecementos que adquirirá poranse en práctica nas metas ou proxectos establecidos, desde a preparación de obras e estudos hasta un programa de concerto.

Para dar reposta a todo o anterior, e de xeito xeral, as estratexias metodolóxicas adaptaranse á madurez do alumnado e aos factores contextuais da clase, como son o tempo dispoñible e os espazos e recursos cos que se conte.

5.1 Principios metodolóxicos

Os principios que rexen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** O carácter instrumental da especialidade de Violonchelo require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndolas vai implícito na nosa ensinanza.
- **Autonomía:** Cada alumno/a será orientado nas súas clases individuais e nos ensaios colectivos, ensinándolle a traballar de forma independente e a tomar decisións por si mesmo.
- **Creatividade:** Ao tratarse dunha ensinanza artística, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación, buscando conseguir que os nosos alumnos non repitan soamente o que dicimos e pedimos.
- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase se teña en conta a dimensión persoal e afectivo social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** Nos casos en que as actividades da nosa ensinanza requiran de traballo en equipo fomentarse en todo momento un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que será útil noutras situacións, que terá aplicación reais.

- **Interdisciplinariade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cos das outras materias do currículo que cursa o noso alumnado para dotalos dunha maior significación

5.2 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que isto se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

- a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.
- b) Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.
- c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.
- d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

6. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que os alumnos que acceden a un conservatorio presentan diferenzas individuais e non todos os alumnos aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, desde a clase de Violonchelo teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que propoñan diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan na avaliación inicial: os intereses dos nenos, o contacto que tiveron coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respetar o ritmo de aprendizaxe de cada alumno.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Propoñer actividades de diferente dificultade e integrar aos alumnos na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagogía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada un e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos.

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todos eses nenos e nenas con deficiencias a nivel persoal e con características cognoscitivas por encima da media, é un sistema educativo próximo ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

7. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes materias que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

7.1 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto ton muscular. Ademais, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertenzan.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto produtivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademais de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquiera unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mantemento do plano sonoro axeitado, a actitude de escoita e respecto aos demais... Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, ao material da aula, ao profesor, etc.

7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

No referido ás Tecnoloxías da Información e da Comunicación (TIC), a utilización dos medios informáticos supón un importante complemento para o traballo na aula, ampliando os recursos e procedementos. Tamén se pode pedir aos discentes a busca de información en Internet de datos sobre determinados compositores, estilos, instrumentos, ou ben críticas de prensa, música de filmes, visita a páxinas web de música clásica, etc.

8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

O alumnado de Violonchelo terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o Departamento.

9. Secuenciación por cursos

A continuación desenvólvese a programación didáctica de Violoncello dos graos elemental e profesional por cursos.

9.1 Curso: 1º de grao elemental

9.1.1 Obxectivos

- Coñecer de forma xeral o instrumento e o arco e as súas partes.
- Adquirir as posturas e posicións elementais da técnica do instrumento tratando de ser conscientes da relaxación das articulacións e do corpo.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando medida e afinación axeitados ó nivel do curso.
- Amosar nos estudos e nos fragmentos musicais a capacidade de aprendizaxe progresiva e individual.
- Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquisición das técnicas de estudo axeitadas que permitan a autonomía no traballo e na valoración do mesmo.
- Adquirir pouco a pouco ou hábito da memorización e da interpretación en público como técnica de traballo.

9.1.2 Contidos

- O Violoncello e o Arco. As súas partes. Diferenzas cos demais instrumentos da familia das cordas.
- Identificación das catro cordas do instrumento:
 - Concepto de altura.
 - Imitación do son das cordas (entoación).
 - Identificación das cordas no pentagrama.
- Posición do violoncello. Concepto de relaxación e descanso.
- Man dereita:
 - Forma de coller o arco. Relaxación e firmeza.
 - Producción do son en cordas ó aire:
 - Uso do arco en toda a súa lonxitude e en metades.
 - Ritmos con arcadas variando a velocidade do arco.
 - Ligaduras de dúas notas.

- Cambios de cordas.
- Man esquerda:
 - Numeración dos dedos.
 - Producción e identificación dos intervalos de 3ª, 4ª, 5ª e 8ª.
 - Concepto de escala, partindo das cordas ó aire (intervalos correlativos).
- Coordinación dos dous brazos.
- Interpretación de combinacións interválicas con diferentes ritmos.
- Interpretación de escalas en primeira posición: Do M, Sol M, Re M.
- Interpretación y memorización de pequenos fragmentos musicais dos recursos didácticos.

9.1.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.1.3.1 **Criterios de avaliación**

- Avaliación continua, para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa.
- Mostrar nas escalas, estudos e pezas a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Con este criterio se pretende comprobar a autonomía no traballo persoal e por conseguinte, o seu rendemento no estudio.
- Interpretar obras ou pezas axeitadas ao nivel de curso, para comprobar a correcta aplicación dos coñecementos adquiridos.
- Memorizar textos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.

9.1.3.2 Mínimos esixibles

- Adquirir unha posición corporal axeitada, tanto no referente ao corpo en relación co instrumento
- Adquirir as técnicas básicas de man esquerda e do uso do arco.
- Interpretar axeitadamente en cada trimestre, un mínimo de:
 - 1 escala de unha ou dúas octavas coas variantes de ritmo e arco a proposta do profesor
 - 3 estudos, pezas ou exercicios a proposta do profesor, nas que se poden considerar movementos ou pezas completas, do repertorio reflectido nesta programación.

9.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Avaliación continua, mediante observación directa para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa, así como nas probas trimestrais realizadas.
- Como ferramentas de avaliación empregaranse
 - O caderno do profesor, no que quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento e a proba de fin de trimestre.
 - A folla de calibración que se achega no anexo 12.4 da presente programación.

9.1.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar capacidade de aprendizaxe individual a través do traballo diario e unha actitude seria perante o mesmo. 30% da cualificación
- Mostrar unha correcta asimilación da colocación corporal, así como un correcto desenvolvemento das técnicas básicas de man esquerda e arco. 30% da cualificación.
- Interpretar obras, estudos ou exercicios axeitados ao nivel do curso, reflectidos na presente programación. 30% da cualificación.
- Proba trimestral. 10% da cualificación

Capacidade aprendizaxe e actitude	30%
Colocación corporal	30%
Interpretación	30%
Proba trimestral	10%

9.1.4 Criterios para o concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual,. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento á dirección do Centro previamente ó Consello Escolar.

9.1.5 Medidas de recuperación

O alumno que non acade os obxectivos e contidos mínimos do curso ou ben perda a avaliación continua por faltas de asistencia (9 faltas xustificadas ou non ao longo do curso) terá dereito a unha proba de recuperación realizada polo profesor da materia.

9.1.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumno terá dereito a unha proba en convocatoria ordinaria na que deberá presentar toda a materia correspondente ao curso en cuestión, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.1.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva en convocatoria ordinaria, terá a opción de realizar unha proba extraordinaria conforme ó calendario aprobado. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.1.6 Recursos didácticos

- **S. Suzuki:** volume I
- **S. Lee:** Método Práctico, Dúos fáciles
- **M. Paschier:** Abracadabra Cello
- M. Martindale & R. Cracknell: Enjoy Playing the Cello
- **K.& D. Blackwell:** Cello Time 1, 2 e 3
- **L. R. Feuillard:** Le jeune Violoncelliste 1A e 2A
- Pezas de Sheila **Nelson** e outros autores.

9.2 Curso: 2º de grao elemental

9.2.1 Obxectivos

- Desenvolver as posturas e posicións elementais da técnica do instrumento tratando de ser conscientes da **relaxación das articulacións** e do corpo.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando medida e afinación axeitados ó nivel do curso.
- Amosar nos estudos e nos fragmentos musicais a capacidade de aprendizaxe progresiva e individual.
- Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquisición das técnicas de estudo axeitadas que permitan a autonomía no traballo e na valoración do mesmo.
- Adquirir pouco a pouco ou hábito da memorización e da interpretación en público como técnica de traballo.

9.2.2 Contidos

- **Man dereita:**
 - Forma de coller o arco. Relaxación e firmeza.
 - Cordas ó aire e cambios de cordas.
 - Uso do arco en todas as súas diferentes partes: Arco enteiro, metades, punta e talón.
 - Ritmos con arcadas variando a velocidade do arco, desenvolvendo a axilidade e soltura.
 - Ligaduras de dúas, tres e catro notas, na mesma corda e cambiando de corda.
- **Man esquerda:**
 - Numeración dos dedos
 - Producción e identificación dos intervalos de 3ª, 4ª, 5ª, 6ª, 7ª e 8ª.
 - Concepto de escala, partindo das cordas ó aire (intervalos correlativos).
 - Coñecemento e estudo da 4ª posición.
 - Cambio de 1ª a 4ª posición, discorrendo a man polo mástil deixando esbarar cos dedos polas cordas.
- Coordinación dos dous brazos.
- Interpretación de combinacións interválicas con diferentes ritmos.

- Interpretación de escalas en 1ª posición: Do M, Sol M, Re M, LA M, Fa M, Si b M.
- Interpretación y memorización de pequenos fragmentos musicais dos recursos didácticos.

9.2.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.2.3.1 **Criterios de avaliación**

- Avaliación continua, para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa.
- Mostrar nas escalas, estudos e pezas a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Con este criterio se pretende comprobar a autonomía no traballo persoal e por conseguinte, o seu rendemento no estudio.
- Interpretar obras ou pezas axeitadas ao nivel de curso, para comprobar a correcta aplicación dos coñecementos adquiridos.
- Memorizar textos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.

9.2.3.2 **Mínimos esixibles**

- Adquirir unha posición corporal axeitada, tanto no referente ao corpo en relación co instrumento
- Adquirir as técnicas básicas de man esquerda e do uso do arco.
- Interpretar axeitadamente en cada trimestre, un mínimo de:
 - 1 escala de unha ou dúas octavas coas variantes de ritmo e arco a proposta do profesor

- 3 estudos, pezas ou exercicios a proposta do profesor, nas que se poden considerar movementos ou pezas completas, do repertorio reflectido nesta programación.

9.2.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Avaliación continua, mediante observación directa para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa, así como nas probas trimestrais realizadas.
- Como ferramentas de avaliación empregaranse
 - O caderno do profesor, no que quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento e a proba de fin de trimestre.
 - A folia de calibración que se achega no anexo 12.4 da presente programación.

9.2.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar capacidade de aprendizaxe individual a través do traballo diario e unha actitude sería perante o mesmo. 30% da cualificación
- Mostrar unha correcta asimilación da colocación corporal, así como un correcto desenvolvemento das técnicas básicas de man esquerda e arco. 30% da cualificación.
- Interpretar obras, estudos ou exercicios axeitados ao nivel do curso, reflectidos na presente programación. 30% da cualificación.
- Proba trimestral. 10% da cualificación

Capacidade aprendizaxe e actitude	30%
Colocación corporal	30%
Interpretación	30%
Proba trimestral	10%

9.2.4 Criterios para o concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual,. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento á dirección do Centro previamente ó Consello Escolar.

9.2.5 Medidas de recuperación

O alumno que non acade os obxectivos e contidos mínimos do curso ou ben perda a avaliación continua por faltas de asistencia (9 faltas xustificadas ou non ao longo do curso) terá dereito a unha proba de recuperación realizada polo profesor da materia.

9.2.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumno terá dereito a unha proba en convocatoria ordinaria na que deberá presentar toda a materia correspondente ao curso en cuestión, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.2.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva en convocatoria ordinaria, terá a opción de realizar unha proba extraordinaria conforme ó calendario aprobado. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.2.6 Recursos didácticos

- **S. Suzuki:** volume I e II.
- **S. Lee:** Método Práctico, Dúos fáciles
- **M. Martindale & R. Cracknell:** Enjoy Playing the Cello.
- **M. Paschier:** Abracadabra Cello.
- **R. L. Feuillard:** Pezas con acompañamento de piano. Vol 1A e 2A
- **Varios:** Album “Antigos Mestres”. Ed. Schott.
- Pezas de Sheila **Nelson** (dúos, tríos) e outros autores.

9.3 Curso: 3º de grao elemental

9.3.1 Obxectivos

- Desenvolver e aumentar a técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda, coidando das posturas corporais que permitirán o desenvolvemento de dita técnica, tratando de ser conscientes da **relaxación das articulacións** e do corpo.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando medida e afinación axeitados ó nivel do curso.
- Amosar nos estudos e nos fragmentos musicais a capacidade de aprendizaxe progresiva e individual.
- Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquisición das técnicas de estudo axeitadas que permitan a autonomía no traballo e na valoración do mesmo.
- Adquirir pouco a pouco o hábito da memorización e da interpretación en público como técnica de traballo.

9.3.2 Contidos

- Man dereita:
 - Forma de coller o arco. Relaxación e firmeza.
 - Cordas ó aire e cambios de cordas.
 - Uso do arco en tódas as súas diferentes partes: Arco enteiro, medades, punta e talón.
 - Ritmos con arcadas variando a velocidade do arco, desenvolvendo a axilidade e soltura.
 - Ligaduras de dúas, tres e catro notas, na mesma corda e cambiando de corda.
- Man esquerda:
 - Numeración dos dedos.
 - Produción e identificación dos intervalos de 3ª, 4ª, 5ª, 6ª, 7ª e 8ª, coidando da correcta afinación.
 - Escalas, partindo das cordas ó aire ou non (intervalos correlativos).
 - Estudo e afianzamento da 4ª posición.

- Cambio de 1ª a 4ª posición, discorriendo a man polo mástil deixando esbarar os dedos polas cordas.
- Coñecemento e estudo da 2ª e 3ª posición.
- Coordinación dos dous brazos.
- Interpretación de combinacións interválicas con diferentes ritmos.
- Interpretación de escalas de Do M, Sol M, Re M, LA M, Fa M, Si b M, Mi b M, nunha ou dúas oitavas.
- Desenvolvemento da interpretación y da memorización de fragmentos e textos musicais.
- Iniciación ó vibrato.

9.3.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.3.3.1 Criterios de avaliación

- Avaliación continua, para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa.
- Mostrar nas escalas, estudos e pezas a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Con este criterio se pretende comprobar a autonomía no traballo persoal e por conseguinte, o seu rendemento no estudio.
- Interpretar obras ou pezas axeitadas ao nivel de curso, para comprobar a correcta aplicación dos coñecementos adquiridos.
- Memorizar textos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.

9.3.3.2 Mínimos esixibles

- Adquirir unha posición corporal axeitada, tanto no referente ao corpo en relación co instrumento
- Adquirir as técnicas básicas de man esquerda e do uso do arco.
- Interpretar axeitadamente en cada trimestre, un mínimo de:
 - 1 escala de unha ou dúas octavas coas variantes de ritmo e arco a proposta do profesor
 - 3 estudos, pezas ou exercicios a proposta do profesor, nas que se poden considerar movementos ou pezas completas, do repertorio reflectido nesta programación.

9.3.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Avaliación continua, mediante observación directa para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa, así como nas probas trimestrais realizadas.
- Como ferramentas de avaliación empregaranse
 - O caderno do profesor, no que quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento e a proba de fin de trimestre.
 - A folla de calibración que se achega no anexo 12.4 da presente programación.

9.3.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar capacidade de aprendizaxe individual a través do traballo diario e unha actitude seria perante o mesmo. 30% da cualificación
- Mostrar unha correcta asimilación da colocación corporal, así como un correcto desenvolvemento das técnicas básicas de man esquerda e arco. 30% da cualificación.
- Interpretar obras, estudos ou exercicios axeitados ao nivel do curso, reflectidos na presente programación. 30% da cualificación.
- Proba trimestral. 10% da cualificación

Capacidade aprendizaxe e actitude	30%
Colocación corporal	30%
Interpretación	30%
Proba trimestral	10%

9.3.4 Criterios para o concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual,. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento á dirección do Centro previamente ó Consello Escolar.

9.3.5 Medidas de recuperación

O alumno que non acade os obxectivos e contidos mínimos do curso ou ben perda a avaliación continua por faltas de asistencia (9 faltas xustificadas ou non ao longo do curso) terá dereito a unha proba de recuperación realizada polo profesor da materia.

9.3.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumno terá dereito a unha proba en convocatoria ordinaria na que deberá presentar toda a materia correspondente ao curso en cuestión, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.3.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva en convocatoria ordinaria, terá a opción de realizar unha proba extraordinaria conforme ó calendario aprobado. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.3.6 Recursos didácticos

- **S. Suzuki:** volume II e III.
- **R. Mooney:** Position pieces for cello vol. I
- **R. Mooney:** Double Stops for cello
- **S. Lee:** Método Práctico, Primeiros Pasos do xoven Violoncellista op. 10
- **R. L. Feuillard:** Pezas con acompañamento de piano, volume 1A e 2A.
- **Torelli:** Sonata en Sol M
- **J. B. Bréval:** Concertino en Re M
- **J. S. Bach:** Minuetos da **I suite** para cello só e Bourrées da **III suite**

9.4 Curso: 4º de grao elemental

9.4.1 Obxectivos

- Desenvolver e aumentar a técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda, coidando das posturas corporais que permitirán o desenvolvemento de dita técnica, tratando de ser conscientes da **relaxación das articulacións** e do corpo.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando medida e afinación axeitados ó nivel do curso.
- Amosar nos estudos e nos fragmentos musicais a capacidade de aprendizaxe progresiva e individual.
- Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquisición das técnicas de estudo axeitadas que permitan a autonomía no traballo e na valoración do mesmo.
- Ser especialmente coidadoso coa afinación e coa calidade de son.
- Adquirir pouco a pouco ou hábito da memorización e da interpretación en público como técnica de traballo.

9.4.2 Contidos

- **Man dereita:**
 - Técnica do arco: Calidade de son, flexibilidade, soltura e correcta distribución.
 - Exercicios de golpes de arco: Detaché, Staccato, Legato, Martellé, notas dobradas, tresillos.
 - Uso do arco en todas as súas diferentes partes: Arco enteiro, metades, punta e talón.
 - Ritmos con arcadas variando a velocidade do arco, desenvolvendo a axilidade e soltura.
- **Man esquerda:**
 - Producción e identificación dos intervalos de 3ª, 4ª, 5ª, 6ª, 7ª e 8ª, coidando da correcta afinación.
 - Exercicios de velocidade e articulación (S. Lee).
 - Escalas en diferentes tonalidades con cambios de posición.
 - Estudo e afianzamento das catro primeiras posicións.
 - Cambios de posición entre as primeiras catro posicións.

- Coordinación dos dous brazos.
- Interpretación de combinacións interválicas con diferentes ritmos.
- Interpretación de escalas en dúas oitavas: Do M, Sol M, Re M, LA M, Fa M, Si b M, Mib M, la m, mi m.
- Desenvolvemento da memorización de fragmentos e textos musicais.
- Desenvolvemento e estudo do vibrato.
- Desenvolver e aumentar a técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda, coidando das posturas corporais que permitirán o desenvolvemento de dita técnica, tratando de ser conscientes da **relaxación das articulacións** e do corpo.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando medida e afinación axeitados ó nivel do curso.
- Amosar nos estudos e nos fragmentos musicais a capacidade de aprendizaxe progresiva e individual.
- Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquisición das técnicas de estudo axeitadas que permitan a autonomía no traballo e na valoración do mesmo.
- Ser especialmente coidadoso coa afinación e coa calidade de son.
- Adquirir pouco a pouco ou hábito da memorización e da interpretación en público como técnica de traballo.

9.4.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.4.3.1 Criterios de avaliación

- Avaliación continua, para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa.
- Mostrar nas escalas, estudos e pezas a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Con este criterio se pretende comprobar a autonomía no traballo persoal e por conseguinte, o seu rendemento no estudio.
- Interpretar obras ou pezas axeitadas ao nivel do curso, para comprobar a correcta aplicación dos coñecementos adquiridos.
- Memorizar textos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.

9.4.3.2 Mínimos esixibles

- Adquirir unha posición corporal axeitada, tanto no referente ao corpo en relación co instrumento
- Adquirir as técnicas básicas de man esquerda e do uso do arco.
- Interpretar axeitadamente en cada trimestre, un mínimo de:
 - 1 escala de unha ou dúas octavas coas variantes de ritmo e arco a proposta do profesor
 - 3 estudos, pezas ou exercicios a proposta do profesor, nas que se poden considerar movementos ou pezas completas, do repertorio reflectido nesta programación.

9.4.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Avaliación continua, mediante observación directa para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa, así como nas probas trimestrais realizadas.
- Como ferramentas de avaliación empregaranse
 - O caderno do profesor, no que quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento e a proba de fin de trimestre.
 - A folia de calibración que se achega no anexo 12.4 da presente programación.

9.4.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar capacidade de aprendizaxe individual a través do traballo diario e unha actitude seria perante o mesmo. 30% da cualificación

- Mostrar unha correcta asimilación da colocación corporal, así como un correcto desenvolvemento das técnicas básicas de man esquerda e arco. 30% da cualificación.
- Interpretar obras, estudos ou exercicios axeitados ao nivel do curso, reflectidos na presente programación. 30% da cualificación.
- Proba trimestral. 10% da cualificación

Capacidade aprendizaxe e actitude	30%
Colocación corporal	30%
Interpretación	30%
Proba trimestral	10%

9.4.4 Criterios para o concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual,. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento á dirección do Centro previamente ó Consello Escolar.

9.4.5 Medidas de recuperación

O alumno que non acade os obxectivos e contidos mínimos do curso ou ben perda a avaliación continua por faltas de asistencia (9 faltas xustificadas ou non ao longo do curso) terá dereito a unha proba de recuperación realizada polo profesor da materia.

9.4.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumno terá dereito a unha proba en convocatoria ordinaria na que deberá presentar toda a materia correspondente ao curso en cuestión, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.4.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva en convocatoria ordinaria, terá a opción de realizar unha proba extraordinaria conforme ó calendario aprobado. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.4.6 Recursos didácticos

- **S. Suzuki:** Volume III e IV
- **S. Lee:** Método Práctico, 18 leccións en posicións.
- **J. Dotzauer:** 113 estudos, volume I.
- **D. Popper:** 15 estudos en 1ª posición
- **S. Lee:** 40 Estudos Melódicos e Progresivos, volume I.
- **Feuillard:** Pezas con acompañamento de piano, volume 2A.
- **Torelli:** Sonata en Sol M.
- **G. B. Brèval:** Sonata en Do M, 1º movemento.
- **A. Vivaldi:** Sonatas para cello e continuo.
- **B. Marcello:** Sonatas para cello e continuo.
- **B. Romberg:** Sonata nº 1 mi m.
- **D. Popper:** Gavotte en re m e Berceuse
- **J. S. Bach:** Minuetos dá **I suite** para cello só e Bourreés dá **III suite**.

9.5 Curso: 1º de grao profesional

9.5.1 Obxectivos

- Desenvolver e aumentar a técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda, coidando das posturas corporais que permitirán o desenvolvemento de dita técnica, tratando de ser conscientes da **relaxación das articulacións e do corpo**.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando medida e afinación axeitados ó nivel do curso.
- Amosar nos estudos e nos fragmentos musicais a capacidade de aprendizaxe progresiva e individual.
- Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquisición das técnicas de estudo axeitadas que permitan a autonomía no traballo e na valoración do mesmo.
- Ser especialmente coidadoso coa afinación e coa calidade de son.
- Desenvolver o hábito da memorización e da interpretación en público como técnica de traballo.
- Desenvolver a capacidade de lectura primeira vista que permita a participación nun conxunto e ter acceso a un repertorio máis amplo.
- Desenvolver un método de traballo e estudo persoal para convertelo nun hábito permanente.

9.5.2 Contidos

- Man dereita:
- Técnica do arco: Calidade de son, flexibilidade, soltura e correcta distribución.
- Exercicios de golpes de arco: Detaché, Staccato, Legato, Martellé, notas dobradas, tresillos.
- Uso do arco en todas as súas diferentes partes: Arco enteiro, metade, punta e talón.
- Flexibilidade da man dereita mediante arpegios ou bariolaxe.
- Ritmos con arcadas variando a velocidade do arco, desenvolvendo a axilidade e soltura.
- Man esquerda:

- Produción e identificación dos intervalos de 3ª, 4ª, 5ª, 6ª, 7ª e 8ª, cuidando da correcta afinación.
- Exercicios de velocidade e articulación.
- Escalas e arpexios en diferentes tonalidades con cambios de posición.
- Estudo e afianzamento das catro primeiras posicións. Iniciación á 5ª e 6ª posicións.
- Iniciación ó emprego do polgar.
- Cambios de posición entre as primeiras seis posicións.
- Coordinación dos dous brazos.
- Interpretación de escalas en dúas ou tres oitavas: Do M, Sol M, Re M, LA M, Fa M, Si b M, Mi b M, la m, mi m.
- Desenvolvemento da interpretación y da memorización de fragmentos e textos musicais, axeitados ao nivel do curso.
- Estudo do vibrato.

9.5.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.5.3.1 Criterios de avaliación

- Avaliación continua, para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa.
- Mostrar nas escalas, estudos e pezas a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Con este criterio se pretende comprobar a autonomía no traballo persoal e por conseguinte, o seu rendemento no estudio.

- Interpretar obras ou pezas axeitadas ao nivel de curso, para comprobar a correcta aplicación dos coñecementos adquiridos.
- Memorizar textos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.

9.5.3.2 Mínimos esixibles

- Desenvolver unha posición corporal axeitada, tanto no referente ao corpo en relación co instrumento
- Desenvolver as técnicas básicas de man esquerda e do uso do arco.
- Interpretar axeitadamente en cada trimestre, un mínimo de:
 - 2 escalas coas variantes de ritmo e arco a proposta do profesor
 - 3 estudos, pezas ou exercicios
 - 1 obra de un movemento ou pezas completas, do repertorio orientativo desta programación.

9.5.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Avaliación continua, mediante observación directa para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa, así como nas probas trimestrais realizadas.
- Como ferramentas de avaliación empregaranse
 - O caderno do profesor, no que quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento e, a proba de fin de trimestre.
 - A folla de calibración que se achega no anexo 12.4 da presente programación.

9.5.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar capacidade de aprendizaxe individual a través do traballo diario e unha actitude seria perante o mesmo. 30% da cualificación
- Mostrar unha correcta asimilación da colocación corporal, así como un correcto desenvolvemento das técnicas básicas de man esquerda e arco. 30% da cualificación.
- Interpretar obras, estudos ou exercicios axeitados ao nivel do curso, reflectidos na presente programación. 30% da cualificación.
- Proba trimestral. 10% da cualificación

Capacidade aprendizaxe e actitude	30%
Colocación corporal	30%
Interpretación	30%
Proba trimestral	10%

9.5.4 Criterios para o concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual,. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento á dirección do Centro previamente ó Consello Escolar.

9.5.5 Medidas de recuperación

O alumno que non acade os obxectivos e contidos mínimos do curso ou ben perda a avaliación continua por faltas de asistencia (9 faltas xustificadas ou non ao longo do curso) terá dereito a unha proba de recuperación realizada polo profesor da materia.

9.5.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumno terá dereito a unha proba en convocatoria ordinaria na que deberá presentar toda a materia correspondente ao curso en cuestión, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.5.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva en convocatoria ordinaria, terá a opción de realizar unha proba extraordinaria conforme ó calendario aprobado. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.5.6 Recursos didácticos

- **S. Lee:** 40 Estudos Melódicos e Progresivos, volume I.
- **J. Dotzauer:** 113 Estudos, volume I.
- **P. Legg & A. Gout:** Learning the Tenor Clef
- **A. Vivaldi:** Concertos e sonatas para cello e continuo.
- **B. Marcello:** Sonatas para cello e continuo.
- **G. B. Brèval:** Sonata en Do M, Concertino en Fa M
- **B. Romberg:** Sonata nº 1 mi m.
- **G. Fauré:** “Sicilienne”.
- **D. Popper:** Gavotte en re m e Berceuse
- **S. Suzuki:** Volume IV.
- **J. S. Bach:** Pezas das suites para cello só.

9.6 Curso: 2º de grao profesional

9.6.1 Obxectivos

- Desenvolver e aumentar a técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda, coidando das posturas corporais que permitirán o desenvolvemento de dita técnica, tratando de ser conscientes da **relaxación das articulacións e do corpo**.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando medida e afinación axeitados ó nivel do curso.
- Amosar nos estudos e nos fragmentos musicais a capacidade de aprendizaxe progresiva e individual.
- Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquisición das técnicas de estudo axeitadas que permitan a autonomía no traballo e na valoración do mesmo.
- Ser especialmente coidadoso coa afinación e coa calidade de son.
- Desenvolver o hábito da memorización e da interpretación en público como técnica de traballo.
- Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista que permita a participación nun conxunto e ter acceso a un repertorio máis amplo.
- Desenvolver un método de traballo e estudo persoal para convertelo nun hábito permanente

9.6.2 Contidos

- Man dereita:
- Técnica do arco: Calidade de son, flexibilidade, soltura e correcta distribución.
- Exercicios de golpes de arco: Detaché en diferentes partes do arco, Staccato, Legato, gran Legato, Martellé, Spiccato, Saltillo controlado...
- Uso do arco en tódas as súas diferentes partes: Arco enteiro, metades, punta e talón.
- Flexibilidade da man dereita mediante arpegios ou bariolaxe.
- Ritmos con arcadas variando a velocidade do arco, desenvolvendo a axilidade e soltura.
- Man esquerda:

- Exercicios de velocidade e articulación.
- Escalas e arpexios en diferentes tonalidades, en dúas ou tres oitavas.
- Estudo e afianzamento das seis primeiras posicións.
- Estudo do pulgar e utilización en exercicios e escalas.
- Cambios de posición entre as seis primeiras posicións.
- Interpretación de **escalas en dúas ou tres oitavas**: Do M, Sol M, Re M, La M, Fa M, Sib M, Mib M, la m, mi m, si m, re m, sol m.
- Desenvolvemento da **interpretación y da memorización** de fragmentos e textos musicais axeitados ao nivel do curso.
- Perfeccionamento do **vibrato**.
- Iniciación e estudo de **cordas dobradas**: terceiras e sextas.

9.6.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.6.3.1 Criterios de avaliación

- Avaliación continua, para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa.
- Mostrar nas escalas, estudos e pezas a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Con este criterio se pretende comprobar a autonomía no traballo persoal e por conseguinte, o seu rendemento no estudio.
- Interpretar obras ou pezas axeitadas ao nivel de curso, para comprobar a correcta aplicación dos coñecementos adquiridos.

- Memorizar textos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.

9.6.3.2 Mínimos esixibles

- Desenvolver unha posición corporal axeitada, tanto no referente ao corpo en relación co instrumento
- Desenvolver as técnicas básicas de man esquerda e do uso do arco.
- Interpretar axeitadamente en cada trimestre, un mínimo de:
 - 2 escalas coas variantes de ritmo e arco a proposta do profesor
 - 3 estudos, pezas ou exercicios
 - 1 obra de un movemento ou pezas completas, do repertorio orientativo desta programación.

9.6.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Avaliación continua, mediante observación directa para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa, así como nas probas trimestrais realizadas.
- Como ferramentas de avaliación empregaranse
 - O caderno do profesor, no que quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento e a proba de fin de trimestre.
 - A folla de calibración que se achega no anexo 12.4 da presente programación.

9.6.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar capacidade de aprendizaxe individual a través do traballo diario e unha actitude seria perante o mesmo. 30% da cualificación
- Mostrar unha correcta asimilación da colocación corporal, así como un correcto desenvolvemento das técnicas básicas de man esquerda e arco. 30% da cualificación.
- Interpretar obras, estudos ou exercicios axeitados ao nivel do curso, reflectidos na presente programación. 30% da cualificación.
- Proba trimestral. 10% da cualificación

Capacidade aprendizaxe e actitude	30%
Colocación corporal	30%
Interpretación	30%
Proba trimestral	10%

9.6.4 Criterios para o concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual,. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento á dirección do Centro previamente ó Consello Escolar.

9.6.5 Medidas de recuperación

O alumno que non acade os obxectivos e contidos mínimos do curso ou ben perda a avaliación continua por faltas de asistencia (9 faltas xustificadas ou non ao longo do curso) terá dereito a unha proba de recuperación realizada polo profesor da materia.

9.6.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumno terá dereito a unha proba en convocatoria ordinaria na que deberá presentar toda a materia correspondente ao curso en cuestión, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.6.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva en convocatoria ordinaria, terá a opción de realizar unha proba extraordinaria conforme ó calendario aprobado. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.6.6 Recursos didácticos

- **S. Lee:** 40 Estudos Melódicos e Progresivos, volume I e II.
- **J. Dotzauer:** 113 Estudos, volume I e II.
- **Vivaldi:** Concertos e sonatas para cello e continuo.
- **Romberg:** Sonatas para cello.
- **G. B. Bréval:** Concertino
- **G. B. Sammartini:** Sonata en Sol M.
- **J. Klengel:** Concertino en Do M.
- **G. Goltermann:** Concerto nº 4 en sol M.
- **G. Fauré:** “Sicilienne”.
- **C. Saint-Saëns:** “O Cisne”.
- **P. I. Tchaikovsky:** “Nocturne”
- **A. Glazunov:** “O Canto do Menestrel”
- **D. Popper:** Pezas populares de concerto
- **J. S. Bach:** I suite para cello só.

9.7 Curso: 3º de grao profesional

9.7.1 Obxectivos

- Desenvolver e aumentar a técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda, coidando das posturas corporais que permitirán o desenvolvemento de dita técnica, tratando de ser conscientes da **relaxación** das **articulacións** e do **corpo**.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando medida e afinación axeitados ó nivel do curso.
- Amosar nos estudos e nos fragmentos musicais a capacidade de aprendizaxe progresiva e individual.
- Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquisición das técnicas de estudo axeitadas que permitan a autonomía **no traballo** e na valoración do mesmo.
- Ser especialmente coidadoso coa afinación e coa calidade de son.
- Desenvolver o hábito da memorización e da interpretación en público como técnica de traballo..
- Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista que permita a participación nun conxunto e ter acceso a un repertorio máis amplo.
- Desenvolver un método de traballo e estudo persoal para convertilo nun hábito permanente.

9.7.2 Contidos

- Man dereita:
- Técnica do arco: Calidade de son, flexibilidade, soltura e correcta distribución.
- Exercicios de golpes de arco: Detaché en diferentes partes do arco, Staccato, Legato, gran Legato, Martellé, Spiccato, Saltillo, Bariolaxe...
- Uso do arco en todas as súas diferentes partes: Arco enteiro, metades, punta e talón.
- Man esquerda:
- Exercicios de velocidade e articulación. Estudo de trinos.
- Escalas e arpexios en diferentes tonalidades, en tres oitavas.
- Estudo e afianzamento das seis primeiras posicións.

- Estudo do pulgar e utilización en exercicios e escalas.
- Interpretación de escalas en tres oitavas en todas as tonalidades.
- Desenvolvemento da **interpretación y da memorización** de fragmentos e textos musicais axeitados ao nivel do curso.
- Perfeccionamento do **vibrato**.
- Estudo de cordas dobres: terceiras, sextas e oitavas.

9.7.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.7.3.1 **Criterios de avaliación**

- Avaliación continua, para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa.
- Mostrar nas escalas, estudos e pezas a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Con este criterio se pretende comprobar a autonomía no traballo persoal e por conseguinte, o seu rendemento no estudio.
- Interpretar obras ou pezas axeitadas ao nivel de curso, para comprobar a correcta aplicación dos coñecementos adquiridos.
- Memorizar textos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.

9.7.3.2 **Mínimos esixibles**

- Desenvolver unha posición corporal axeitada, tanto no referente ao corpo en relación co instrumento

- Desenvolver as técnicas básicas de man esquerda e do uso do arco.
- Interpretar axeitadamente en cada trimestre, un mínimo de:
 - 2 escalas coas variantes de ritmo e arco a proposta do profesor
 - 3 estudos, pezas ou exercicios
 - 1 obra de un movemento ou pezas completas, do repertorio orientativo desta programación.

9.7.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Avaliación continua, mediante observación directa para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa, así como nas probas trimestrais realizadas.
- Como ferramentas de avaliación empregaranse
 - O caderno do profesor, no que quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento e a proba de fin de trimestre.
 - A folia de calibración que se achega no anexo 12.4 da presente programación.

9.7.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar capacidade de aprendizaxe individual a través do traballo diario e unha actitude seria perante o mesmo. 30% da cualificación
- Mostrar unha correcta asimilación da colocación corporal, así como un correcto desenvolvemento das técnicas básicas de man esquerda e arco. 30% da cualificación.
- Interpretar obras, estudos ou exercicios axeitados ao nivel do curso, reflectidos na presente programación. 30% da cualificación.
- Proba alternativa. 10% da cualificación

Capacidade aprendizaxe e actitude	30%
Colocación corporal	30%
Interpretación	30%
Proba trimestral	10%

9.7.4 Criterios para o concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual,. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento á dirección do Centro previamente ó Consello Escolar.

9.7.5 Medidas de recuperación

O alumno que non acade os obxectivos e contidos mínimos do curso ou ben perda a avaliación continua por faltas de asistencia (9 faltas xustificadas ou non ao longo do curso) terá dereito a unha proba de recuperación realizada polo profesor da materia.

9.7.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumno terá dereito a unha proba en convocatoria ordinaria na que deberá presentar toda a materia correspondente ao curso en cuestión, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.7.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva en convocatoria ordinaria, terá a opción de realizar unha proba extraordinaria conforme ó calendario aprobado. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.7.6 Recursos didácticos

- **J. Dotzauer:** 113 Estudos, volume I e II.
- **A. Franchomme:** Caprichos e estudos para cello.
- **J. L. Duport:** 21 Estudos para cello.
- **A. Vivaldi:** Concertos e sonatas para cello e continuo.
- **G. B. Sammartini:** Sonata en Sol M.
- **J. Goltermann:** Concerto nº 4 en Sol M.
- **L. Boccherini:** Concerto en Sol M
- **J. Klengel, B. Romberg, G. B. Brèval:** Concertinos.
- **W. H. Squire:** “Tarantelle”
- **C. Saint-Saëns:** “Allegro Apassionato”
- **D. Popper:** Pezas populares de concerto
- **J. S. Bach:** Suites I ou II para cello só.

9.8 Curso: 4º de grao profesional

9.8.1 Obxectivos

- Desenvolver e aumentar a técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda, coidando das posturas corporais que permitirán o desenvolvemento de dita técnica, tratando de ser conscientes da **relaxación das articulacións** e do **corpo**.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando medida e afinación axeitados ó nivel do curso.
- Amosar nos estudos e nos fragmentos musicais a capacidade de aprendizaxe progresiva e individual.
- Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquisición das técnicas de estudo axeitadas que permitan a autonomía **non traballo** e na valoración do mesmo.
- Ser especialmente coidadoso coa afinación e coa calidade de son.
- Desenvolver o hábito da memorización e da interpretación en público como técnica de traballo.
- Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista que permita a participación nun conxunto e ter acceso a un repertorio máis amplo.
- Desenvolver un método de traballo e estudo persoal para convertilo nun hábito permanente.

9.8.2 Contidos

- Man dereita:
- Técnica do arco: Calidade de son, flexibilidade, soltura e correcta distribución.
- Exercicios de golpes de arco: Detaché en diferentes partes do arco, Staccato, Legato, gran Legato, Martellé, Spiccato, Saltillo, Barriolaxe...
- Uso do arco en todas as súas diferentes partes: Arco enteiro, metades, punta e talón.
- Man esquerda:
- Exercicios de velocidade e articulación. Estudo de trinos.
- Escalas e arpexios en diferentes tonalidades, en catro oitavas.
- Estudo do pulgar e utilización en exercicios e escalas.

- Grandes cambios de posición: Saltos de oitavas.
- Interpretación de escalas en catro oitavas en todas as tonalidades.
- Desenvolvemento da **interpretación y da memorización de** fragmentos e textos musicais axeitados ao nivel do curso.
- Perfeccionamento **do vibrato**.
- Estudo de **cordas dobres**: terceiras, sextas e oitavas.

9.8.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.8.3.1 **Criterios de avaliación**

- Avaliación continua, para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa.
- Mostrar nas escalas, estudos e pezas a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Con este criterio se pretende comprobar a autonomía no traballo persoal e por conseguinte, o seu rendemento no estudio.
- Interpretar obras ou pezas axeitadas ao nivel de curso, para comprobar a correcta aplicación dos coñecementos adquiridos.
- Memorizar textos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.

9.8.3.2 **Mínimos esixibles**

- Afianzar unha posición corporal axeitada, tanto no referente ao corpo en relación co instrumento
- Afianzar as técnicas básicas de man esquerda e do uso do arco.

- Interpretar axeitadamente en cada trimestre, un mínimo de:
 - 2 escalas coas variantes de ritmo e arco a proposta do profesor
 - 2 estudos, pezas ou exercicios
 - 1 obra de un movemento ou pezas completas, do repertorio orientativo desta programación.

9.8.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Avaliación continua, mediante observación directa para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa, así como nas probas trimestrais realizadas.
- Como ferramentas de avaliación empregaranse
 - O caderno do profesor, no que quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento e a proba de fin de trimestre.
 - A folla de calibración que se achega no anexo 12.4 da presente programación.

9.8.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar capacidade de aprendizaxe individual a través do traballo diario e unha actitude seria perante o mesmo. 30% da cualificación
- Mostrar unha correcta asimilación da colocación corporal, así como un correcto desenvolvemento das técnicas básicas de man esquerda e arco. 30% da cualificación.
- Interpretar obras, estudos ou exercicios axeitados ao nivel do curso, reflectidos na presente programación. 30% da cualificación.
- Proba alternativa. 10% da cualificación

Capacidade aprendizaxe e actitude	30%
Colocación corporal	30%
Interpretación	30%
Proba trimestral	10%

9.8.4 Criterios para o concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual,. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento á dirección do Centro previamente ó Consello Escolar.

9.8.5 Medidas de recuperación

O alumno que non acade os obxectivos e contidos mínimos do curso ou ben perda a avaliación continua por faltas de asistencia (9 faltas xustificadas ou non ao longo do curso) terá dereito a unha proba de recuperación realizada polo profesor da materia.

9.8.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumno terá dereito a unha proba en convocatoria ordinaria na que deberá presentar toda a materia correspondente ao curso en cuestión, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.8.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva en convocatoria ordinaria, terá a opción de realizar unha proba extraordinaria conforme ó calendario aprobado. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.8.6 Recursos didácticos

- **J. Dotzauer:** 113 Estudos, volume II e III.
- **J. L. Duport:** 21 Estudos para cello.
- **A. Franchomme:** Caprichos e Estudos para cello.
- **G. B. Sammartini:** Sonata en Sol M.
- **L. v. Beethoven:** Sonata en Fa M.
- **B. Romberg:** Sonatas para violoncelo e piano.
- **G. P. Telemann:** Sonata en La M.
- **J. Goltermann:** Concertos para cello.
- **L. Boccherini:** Concerto en Sol M.
- **J. C. Bach:** Concerto en do m.
- **J. Klengel, B. Romberg, G. B. Brèval:** Concertinos e concertos para cello.
- **W. H. Squire:** “Tarantelle”
- **R. Schumann:** “Fantasiestucke”.
- **G. Fauré:** “Elegy”.
- **P. I. Tchaikovsky:** “Nocturne”.
- **S. Rachmaninov:** “Vocalise”.
- **Fitzenhagen:** “Capriccio”.
- **E. Granados:** Goyescas (Intermezzo)
- **D. Popper:** Mazurka, Gavotte en Re M
- **J. S. Bach:** Suites I ou II para cello só.

9.9 Curso: 5º de grao profesional

9.9.1 Obxectivos

- Desenvolver e aumentar a técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda, coidando das posturas corporais que permitirán o desenvolvemento de dita técnica, tratando de ser conscientes da **relaxación das articulacións** e do **corpo**.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando medida e afinación axeitados ó nivel do curso.
- Amosar nos estudos e nos fragmentos musicais a capacidade de aprendizaxe progresiva e individual.
- Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquisición das técnicas de estudo axeitadas que permitan a autonomía **no traballo** e na valoración do mesmo.
- Ser especialmente coidadoso coa afinación e coa calidade de son.
- Desenvolver o hábito da memorización e da interpretación en público como técnica de traballo.
- Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista que permita a participación nun conxunto e ter acceso a un repertorio máis amplo.
- Desenvolver un método de traballo e estudo persoal para convertilo nun hábito permanente.

9.9.2 Contidos

- Man dereita:
- Técnica do arco: Calidade de son, flexibilidade, soltura e correcta distribución.
- Exercicios de golpes de arco: Detaché en diferentes partes do arco, Staccato, Legato, gran Legato, Martellé, Spiccato, Saltillo, Barriolaxe...
- Uso do arco en todas as súas diferentes partes: Arco enteiro, metades, punta e talón.
- Man esquerda:
- Exercicios de velocidade e articulación. Estudo de trinos.
- Escalas completas en diferentes tonalidades, en catro oitavas.
- Estudo do pulgar e utilización en exercicios e escalas.

- Interpretación de **escalas** completas en **catro oitavas** en **todas as tonalidades** con arpexios, cordas dobradas e golpes de arco.
- Desenvolvemento da interpretación y da **memorización** de fragmentos e textos musicais axeitados ao nivel do curso.
- Estudo de **cordas dobres**: terceiras, sextas e oitavas, e acordes de 3 e 4 nota.

9.9.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se producen e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.9.3.1 **Criterios de avaliación**

- Avaliación continua, para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa.
- Mostrar nas escalas, estudos e pezas a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Con este criterio se pretende comprobar a autonomía no traballo persoal e por conseguinte, o seu rendemento no estudio.
- Interpretar obras ou pezas axeitadas ao nivel de curso, para comprobar a correcta aplicación dos coñecementos adquiridos.
- Memorizar textos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.

9.9.3.2 **Mínimos esixibles**

- Afianzar unha posición corporal axeitada, tanto no referente ao corpo en relación co instrumento
- Afianzar as técnicas básicas de man esquerda e do uso do arco.

- Interpretar axeitadamente en cada trimestre, un mínimo de:
 - 2 escalas coas variantes de ritmo e arco a proposta do profesor
 - 2 estudos, pezas ou exercicios
 - 1 obra de un movemento ou pezas completas, do repertorio orientativo desta programación.

9.9.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Avaliación continua, mediante observación directa para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa, así como nas probas trimestrais realizadas.
- Como ferramentas de avaliación empregaranse
 - O caderno do profesor, no que quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento e a proba de fin de trimestre.
 - A folia de calibración que se achega no anexo 12.4 da presente programación.

9.9.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar capacidade de aprendizaxe individual a través do traballo diario e unha actitude seria perante o mesmo. 30% da cualificación
- Mostrar unha correcta asimilación da colocación corporal, así como un correcto desenvolvemento das técnicas básicas de man esquerda e arco. 30% da cualificación.
- Interpretar obras, estudos ou exercicios axeitados ao nivel do curso, reflectidos na presente programación. 30% da cualificación.
- Proba alternativa. 10% da cualificación

Capacidade aprendizaxe e actitude	30%
Colocación corporal	30%
Interpretación	30%
Proba trimestral	10%

9.9.4 Criterios para o concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual,. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento á dirección do Centro previamente ó Consello Escolar.

9.9.5 Medidas de recuperación

O alumno que non acade os obxectivos e contidos mínimos do curso ou ben perda a avaliación continua por faltas de asistencia (9 faltas xustificadas ou non ao longo do curso) terá dereito a unha proba de recuperación realizada polo profesor da materia.

9.9.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumno terá dereito a unha proba en convocatoria ordinaria na que deberá presentar toda a materia correspondente ao curso en cuestión, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.9.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva en convocatoria ordinaria, terá a opción de realizar unha proba extraordinaria conforme ó calendario aprobado. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.9.6 Recursos didácticos

- **J. L. Duport:** 21 Estudos para cello.
- **A. Francomme:** Caprichos e estudos para cello.
- **B. Romberg:** Concertos para cello nº 2.
- **L. Boccherini:** Concerto en Sol M.
- **J. C. Bach:** Concerto en do m
- **F. J. Haydn:** Concerto en Do M (1º mov.)
- **L. v. Beethoven:** Sonatas I ou II para cello e piano, e Variacións para cello
- **L. Boccherini:** Sonatas para cello.
- **J. S. Bach:** Suite II ou III para cello só. Sonata para viola de gamba nº 1.
- **R. Schumann:** “Fantasiestucke”.
- **G. Fauré:** “Elexía”.
- **M. Bruch:** “Kol Nidrei”.
- **E. Granados:** Goyescas (Intermezzo)
- **A. Dvorak:** “O silencio dos bosques”.
- **J. Nin:** Suite Española
- **D. Popper:** “Tarantella”
- **F. Mendelsohn:** “Romanza sen palabras”

9.10 Curso: 6º de grao profesional

9.10.1 Obxectivos

- Desenvolver e aumentar a técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda, coidando das posturas corporais que permitirán o desenvolvemento de dita técnica, tratando de ser conscientes da **relaxación das articulacións e do corpo**.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando medida e afinación axeitados ó nivel do curso.
- Amosar nos estudos e nos fragmentos musicais a capacidade de aprendizaxe progresiva e individual.
- Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquisición das técnicas de estudo axeitadas que permitan a autonomía **no traballo** e na valoración do mesmo.
- Ser especialmente coidadoso coa afinación e coa calidade de son.
- Desenvolver o hábito da memorización e da interpretación en público como técnica de traballo.
- Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista que permita a participación nun conxunto e ter acceso a un repertorio máis amplo.
- Desenvolver un método de traballo e estudo persoal para convertilo nun hábito permanente.

9.10.2 Contidos

- Man dereita:
- Técnica do arco: Calidade de son, flexibilidade, soltura e correcta distribución.
- Exercicios de golpes de arco: Detaché en diferentes partes do arco, Staccato, Staccato volante, Legato, gran Legato, Martellé, Spiccato, Saltillo, Bariolaxe en dúas, tres e catro cordas.
- Uso do arco en todas as súas diferentes partes: Arco enteiro, metades, punta e talón.
- Man esquerda:
- Exercicios de velocidade e articulación.
- Estudo de trinos e mordentes.
- Estudo de harmónicos.

- Escalas completas en diferentes tonalidades, en catro oitavas.
- Interpretación de **escalas** completas en **catro oitavas** en todas as tonalidades, con arpexios, cordas dobradas e golpes de arco.
- Desenvolvemento da interpretación, y da memorización como recurso da interpretación de pezas o textos musicais de diferentes estilos axeitados ao nivel do curso.
- Estudo de **cordas dobres**: terceiras, sextas e oitavas, e acordes de 3 e 4 notas.

9.10.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao largo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.10.3.1 **Criterios de avaliación**

- Avaliación continua, para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa.
- Mostrar nas escalas, estudos e pezas a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Con este criterio se pretende comprobar a autonomía no traballo persoal e por conseguinte, o seu rendemento no estudio.
- Interpretar obras ou pezas axeitadas ao nivel de curso, para comprobar a correcta aplicación dos coñecementos adquiridos.
- Memorizar textos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido.

9.10.3.2 **Mínimos esixibles**

- Afianzar unha posición corporal axeitada, tanto no referente ao corpo en relación co instrumento

- Afianzar as técnicas básicas de man esquerda e do uso do arco.
- Interpretar axeitadamente en cada trimestre, un mínimo de:
 - 2 escalas coas variantes de ritmo e arco a proposta do profesor
 - 2 estudos, pezas ou exercicios
 - 1 obra de un movemento ou pezas completas, do repertorio orientativo desta programación.

9.10.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Avaliación continua, mediante observación directa para valorar o traballo desenvolvido ao longo do curso, tanto na aula como na casa, así como nas probas trimestrais realizadas.
- Como ferramentas de avaliación empregaranse
 - O caderno do profesor, no que quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento e a proba de fin de trimestre.
 - A folla de calibración que se achega no anexo 12.4 da presente programación.

9.10.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar capacidade de aprendizaxe individual a través do traballo diario e unha actitude seria perante o mesmo. 30% da cualificación
- Mostrar unha correcta asimilación da colocación corporal, así como un correcto desenvolvemento das técnicas básicas de man esquerda e arco. 30% da cualificación.
- Interpretar obras, estudos ou exercicios axeitados ao nivel do curso, reflectidos na presente programación. 30% da cualificación.
- Proba alternativa. 10% da cualificación

Capacidade aprendizaxe e actitude	30%
Colocación corporal	30%
Interpretación	30%
Proba trimestral	10%

9.10.4 Criterios para o concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual,. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento á dirección do Centro previamente ó Consello Escolar.

9.10.5 Medidas de recuperación

O alumno que non acade os obxectivos e contidos mínimos do curso ou ben perda a avaliación continua por faltas de asistencia (9 faltas xustificadas ou non ao longo do curso) terá dereito a unha proba de recuperación realizada polo profesor da materia.

9.10.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumno terá dereito a unha proba en convocatoria ordinaria na que deberá presentar toda a materia correspondente ao curso en cuestión, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.10.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva en convocatoria ordinaria, terá a opción de realizar unha proba extraordinaria conforme ó calendario aprobado. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o que designará as escalas, exercicios ou repertorio a interpretar, que corresponderá aos contidos mínimos esixibles da presente programación. Nesta proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dita materia.

9.10.6 Recursos didácticos

- **J. L. Duport:** 21 Estudos para cello.
- **Franchomme:** Caprichos para cello.
- **D. Popper:** 40 Estudos op. 73.
- **Boccherini:** Concerto Si b M.
- **Saint-Saëns:** Concerto en la m.
- **Kabalevsky:** Concerto nº 1.
- **J. Haydn:** Concerto en Do M.
- **J. B. Brèval:** Sonata en Sol M.
- **L. Boccherini:** Sonatas para cello.
- **L. v. Beethoven:** Sonatas e Variacións para cello e piano.
- **J. Brahms:** Sonata op. 38 en mi m
- **B. Martinu:** “Variacións sobre un tema eslovaco”.
- **R. Schumann:** “Fantasiestucke”.
- **M. Bruch:** “Kol Nidrei”.
- **D. Popper:** “Tarantelle”.
- **Cassadó:** “Requiebros”.
- **G. Cassadó:** Sonata no estilo antigo.
- **J. S. Bach:** Suites II ou III para cello só.

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...]a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[...]”, este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o Departamento de Violonchelo, para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro.
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos propostos e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **Alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.

12. ANEXOS

12.1 Probas de acceso 1º de grao profesional

Extracto do Decreto 203/2007, do 27 de setembro. DOG do 31 de outubro de 2007, artigo 11º :

Para acceder ao primeiro curso das ensinanzas profesionais de música cumprirá superar unha proba específica de acceso. Mediante esta proba valorarase a madureza, as aptitudes e os coñecementos para cursar con aproveitamento as ensinanzas profesionais, de acordo cos obxectivos establecidos neste decreto.

A Consellería de Educación e Ordenación Universitaria regulará o procedemento de acceso ao primeiro curso, e axustarase a proba de violonchelo ó disposto nos puntos seguintes:

- Para a especialidade de violonchelo a devandita proba consistirá na interpretación de tres obras pertencentes a distintos estilos, das cales, como mínimo, unha se deberá interpretar de memoria. Este exercicio cualificarase de cero a dez puntos, e cumprirá unha cualificación mínima de cinco puntos para superalo.
- A puntuación definitiva da proba citada nos puntos anteriores será a media ponderada da cualificación obtida en ambos exercicios. Para estes efectos ponderarase o primeiro deles nun 70%.
- A superación da proba de acceso faculta exclusivamente para se matricular no curso académico en que fose convocada.

12.2 Probas de acceso a outros cursos.

A proba consistirá:

Para o **grao elemental**, interpretación de dúas obras de libre elección e unha obra ou exercicio a primeira vista proposto polo tribunal que contará o 60% da nota total das probas.

Para o **grao profesional**, na interpretación de tres obras de diferentes estilos (unha delas de memoria). Das obras que conteñan máis dun movemento será requirida a interpretación de todos eles. Como orientación das obras a interpretar servirá o listado de obras (desta programación) do curso anterior ao cal se pretenda acceder. Esta proba puntúa un 70% do total.

12.2.1. Contidos

Os contidos serán os rexistrados na programación propios do curso anterior ao que se pretenda acceder.

12.2.2. Criterios de avaliación

- Interpretar un repertorio estilisticamente variado e dunha dificultade acorde co establecido no listado orientativo de obras estipulado na programación da materia.
- Mostrar na interpretación do repertorio o necesario coñecemento da partitura xeral, é dicir, tanto da parte de clarinete como da de piano.
- Coñecer e aplicar á interpretación as características estilísticas do repertorio programado.
- Dominar tecnicamente as obras a interpretar.
- Na obra a interpretar de memoria, mostrar o dominio necesario deste recurso.
- Coñecer e aplicar nas obras interpretadas os seguintes recursos: *staccato*, *legato* e matices.
- Emitir un son estable e de calidade en todos os rexistros do instrumento e nos diferentes matices.
- Mostrar a capacidade e os reflexos necesarios para corrixir de xeito automático a afinación e a calidade do son.
- Adoitar una postura corporal que permita a correcta colocación do instrumento e que posibilite tanto respirar con naturalidade como a boa coordinación entrámbalas mans.
- Avaliaranse aspectos propios da práctica de conxunto como violonchelo-piano (supoñendo que esta sexa a formación), xestos da concertación, etc.

*O grao de consecución dos últimos catro puntos haberá que adaptalo ao curso ao que se pretenda acceder.

12.2.3. Criterios de cualificación

Atenderanse aos parámetros marcados na folla de calibración.

- Serán cualificados con un 9 ou un 10 os alumnos que superen de xeito sobresaínte os obxectivos fixados para esta proba.
- Serán cualificados cun 7 ou 8 os alumnos que superen de xeito notable os obxectivos fixados para esta proba.
- Serán cualificados cun 6 os alumnos que superen os obxectivos mínimos e manifesten una actitude positiva cara a proba.
- Serán cualificados cun 5 os alumnos que simplemente superen os obxectivos mínimos.
- Serán cualificados cun 4 os alumnos que non acadaran os obxectivos mínimos.
- Serán cualificados cun 3, 2 ou 1 aqueles alumnos que claramente non acadaran os obxectivos mínimos, dependendo a cualificación dos criterios de avaliación referidos á actitude ante a proba.

12.3 Premios Fin de Grao

Segundo consta na lexislación vixente, os departamentos didácticos establecerán os criterios valorativos para a obtención do premio de fin de grao profesional.

12.3.1 Contidos da proba

- Presentación por parte dos aspirantes dun programa cunha duración comprendida entre os 15 e os 30 minutos, sendo 15 minutos a duración mínima para a proba.
- Inclusión dunha serie de obras que representen estilos diferentes, quedando excluídos desta particularidade os instrumentos nos que non sexa posible.
- Elaboración, por parte do aspirante, e posterior entrega na secretaría do Centro (con rexistro de entrada e mediante soporte informático) das notas ao programa elaboradas por el/a mesmo/a, cando menos con tres días de antelación á celebración da proba, non recolléndose ningunha fóra de prazo sen a debida xustificación, que será atendida a criterio da Dirección do Centro.

12.3.2 Criterios de avaliación

- Realizar unha interpretación musical de calidade acorde ás esixencias da proba.
- Presentar un programa coherente en relación aos contidos expostos.
- Interpretar un programa que presente obras de diferentes época e/ou estilos cunha dificultade acorde ao nivel.

12.3.3 Criterios de cualificación

Ver anexo 12.4

12.4 Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais

Indicadores	Porcentaxe	Nota
Hábito postural e control da respiración	20%	
Adecuación á partitura	20%	
Calidade do son e/ou afinación	20%	
Interpretación	25%	
Actitude	15%	